7 Νοεμβρίου 1917

Η ρωσική επανάσταση

Η εξαθλίωση ήταν το κύριο χαρακτηριστικό για τις μεγάλες μάζες της ρωσικής αυτοκρατορίας, μετά τον Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο. Η άγρια καταστολή των λαϊκών εξεγέρσεων που ακολούθησαν την ήττα (*βλ.9.1.1905*), μεγάλωσε την κατακραυγή εναντίον του τσαρικού καθεστώτος και του περιβάλλοντός του. Τα πράγματα χειροτέρευαν καθώς, μέρα με τη μέρα, αποδεικνυόταν ότι ο από το 1894, τσάρος Νικόλαος Β' (1868 - 1918) ήταν ηλίθιος, άβουλος και μοιρολάτρης. Και, σα να μην έφταναν όλα αυτά, στο προσκήνιο παρουσιάστηκε ο ψευτομοναχός Γρηγόρη Ρασπούτιν (γεννήθηκε το 1872) που κατάφερε να γίνει απαραίτητος στην τσαρίνα Αλεξάνδρα και, ουσιαστικά, να κυβερνά, ανεβοκατεβάζοντας υπουργούς.

Η έκρηξη του Α' Παγκόσμιου πολέμου βρήκε τη Ρωσία απαράσκευη και τον λαό να υποφέρει όσο ποτέ άλλοτε: 15.000.000 άνδρες επιστρατεύτηκαν ως το 1917. Από αυτούς, οι 1.700.000 άφησαν την τελευταία τους πνοή στα πεδία των μαχών. Η κατάσταση έφτασε στο απροχώρητο το καλοκαίρι του 1916, όταν, για να ανακουφίσει τους Σέρβους, ο στρατηγός Αλέξιος Μπρουσίλοφ (1853 - 1926) έκανε τη μεγάλη επίθεση κατά του αυστριακού στρατού. Εκατόμβες νεκρών κι απ'τις δυο μεριές ήταν το τίμημα για τα ελάχιστα κέρδη της επιχείρησης. Το σύνθημα των μπολσεβίκων για άμεση ειρήνευση έβρισκε όλο και περισσότερους οπαδούς. Η κατακραυγή στρεφόταν ανοιχτά πια κατά του τσάρου, της αριστοκρατίας και των στρατηγών.

Ένας πρίγκιπας, ένας μεγάλος δούκας κι ένας βουλευτής προσπάθησαν ν' ανακόψουν την πορεία προς την καταστροφή, δολοφονώντας τον Ρασπούτιν, τον Δεκέμβριο του 1916. Ήταν αργά. Οι διαδηλώσεις, οι απεργίες κι οι εξεγέρσεις σάρωναν τη χώρα. Τα απαγορευμένα σοβιέτ (συμβούλια των εργατών) ξεφύτρωναν, παντού, κι ο έλεγχός τους περνούσε στους μπολσεβίκους. Τον Φεβρουάριο του 1917, ταυτόχρονα με την κατάρρευση του ρωσικού μετώπου, ο τσάρος έκανε νέα βλακεία: Έδωσε διαταγή να διαλυθεί η Δούμα, το ρωσικό κοινοβούλιο που είχε μόλις δέκα χρόνων ζωή. Τα μέλη της Δούμας αρνήθηκαν, ενώ δυο τάγματα της τσαρικής φρουράς και τα σοβιέτ στάθηκαν στο πλευρό τους. Η σύγκρουση

πήρε τη μορφή επανάστασης. Στη χώρα, μπήκε κρυφά ο εξόριστος ηγέτης των μπολσεβίκων, Βλαδίμηρος Λένιν, ενώ το άστρο του σοσιαλεπαναστάτη Αλέξανδρου Κερένσκι (1881-1970), ξεκίνησε το σύντομο μεσουράνημά του. Τον ίδιο μήνα, έγινε υπουργός Δικαιοσύνης. Τον Μάρτιο, υπουργός των στρατιωτικών. Ο στρατηγός Λέων Κορνίλοφ (1870 - 1918) έσπευσε να τον υποστηρίξει. Η Δούμα ψήφισε τη μεταβολή του πολιτεύματος σε δημοκρατία κι ο τσάρος υποχρεώθηκε, στις 15 Μαρτίου, να παραιτηθεί. Η εξουσία είχε περάσει στη Δούμα και στα σοβιέτ.

Ο Κερένσκι έγινε πρωθυπουργός αλλά ξέχασε τι ήταν αυτό που τον έφερε στην εξουσία. Διέταξε τον στρατηγό Μπρουσίλοφ να επιτεθεί στη Γαλικία (στη σημερινή Ανατολική Πολωνία). Η επίθεση εξελίχθηκε τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, καταλήγοντας σε φιάσκο. Τα ρωσικά στρατεύματα αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν 150 χλμ. Οι μπολσεβίκοι κατέβασαν τους εργάτες στους δρόμους με συνθήματα υπέρ της ειρήνης. Ο Κερένσκι άρχισε διωγμούς εναντίον τους. Η διάσπαση σοσιαλιστών και κομμουνιστών ήταν γεγονός. Θεωρώντας την κατάλληλη ευκαιρία, ο στρατηγός Κορνίλοφ κινήθηκε, τον Σεπτέμβριο, κατά του Κερένσκι, με πρόθεση να επιβάλει δικτατορία. Τότε ήταν, που οι μπολσεβίκοι έριξαν το σύνθημα: «Όλη η εξουσία στα σοβιέτ».

Στις 7 Νοεμβρίου, (24 Οκτωβρίου με το παλιό ημερολόγιο και γι' αυτό Οκτωβριανή) του 1917, ξέσπασε η μεγάλη ρωσική επανάσταση. Η κυβέρνηση ανατράπηκε κι ο Κερένσκι έφυγε στο εξωτερικό, όπου έζησε ως τον θάνατό του. Ο Κορνίλοφ συνέχισε να πολεμά εναντίον των μπολσεβίκων αλλά σκοτώθηκε σε μια μάχη. Ως τον Δεκέμβριο του 1917, ολόκληρη η εξουσία είχε περάσει στα σοβιέτ όπου οι μπολσεβίκοι πλειοψηφούσαν κάτω από την ηγεσία του Λένιν. Χτιζόταν η Σοβιετική Ένωση που είχε να αντιπαλέψει με μύριους εχθρούς ώσπου να σταθεί στα πόδια της.

1879: Γεννιέται ο Λέον Τρότσκι (Λεβ Νταβίντοβιτς Μπρονστάιν). Ρώσος ηγέτης των Κομμουνιστών, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην επανάσταση του 1905 καθώς και στην Οκτωβριανή Επανάσταση του 1917. Μετά τον θάνατο του Λένιν το 1924, τον απομάκρυναν απ' όλα τα αξιώματά του, οδηγήθηκε στην εξορία και δολοφονήθηκε στο Μεξικό στις 20 Αυγούστου του 1940.

1911: Γεννιέται ο κομμουνιστής ηγέτης της Βουλγαρίας Τεοντόρ Ζίβκοφ. Έγινε πρώτος γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚ Βουλγαρίας το 1954, πρόεδρος του κρατικού συμβουλίου (αρχηγός του κράτους) το 1971, γενικός γραμματέας του ΚΚΒ το 1981 και παραιτήθηκε στις 10.11.1989 με τη μεταπολίτευση στη χώρα του. Πέθανε στις 6 Αυγούστου 1998.

1944: Ο Φραγκλίνος Ντ. Ρούσβελτ γίνεται ο πρώτος Αμερικανός που εκλέγεται για τέταρτη φορά πρόεδρος των ΗΠΑ.

1956: Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ καλεί την Βρετανία, την Γαλλία και το Ισραήλ να αποσύρουν αμέσως τα στρατεύματά τους από την Αίγυπτο. Εισέβαλαν για να αποτρέψουν την εθνικοποίηση της διώρυγας του Σουέζ.

1987: Σε αναίμακτο πραξικόπημα, απομακρύνεται από την προεδρία της Τυνησίας ο Χαμπίμπ Μπουργκουίμπα, ο οποίος βρισκόταν στη θέση αυτή από το 1956, χρονιά της ανεξαρτητοποίησης της χώρας.

1990: Στις πρώτες προεδρικές εκλογές στην Ιρλανδία σε 17 χρόνια, εκλέγεται πρόεδρος η Μέρι Ρόμπινσον και γίνεται η πρώτη γυναίκα στη χώρα που κερδίζει αυτό το αξίωμα.

1991: Δολοφονικός τυφώνας σαρώνει τις Φιλιππίνες, σκοτώνοντας 11.000 άτομα.

1992: Πεθαίνει από τραύματα που προκλήθηκαν σε τροχαίο, ο Αλεξάντερ Ντούμπτσεκ, Τσέχος ηγέτης που επιδίωκε να καθιερώσει έναν «σοσιαλισμό με ανθρώπινο πρόσωπο» στην Άνοιξη της Πράγας το 1968. Είχε γεννηθεί το 1921.

2000: Εκλογές για την ανάδειξη νέου προέδρου στις ΗΠΑ αλλά οι Αμερικανοί έπρεπε να περιμένουν ως τις 14 Δεκεμβρίου για να μάθουν το όνομα του νικητή: Τζορτζ Μπους ο Νεότερος των ρεπουμπλικάνων. Ηττημένος ο Άλαν Γκορ.

2004: Μόλις το 26,6% των Σκοπιανών ψηφίζει στο δημοψήφισμα που προκάλεσε η αντιπολίτευση και που έτσι απέτυχε να ματαιώσει τη νέα διοικητική διαίρεση της χώρας που δίνει περισσότερα δικαιώματα στους Αλβανόφωνους.

2006: Ισχυρό ράπισμα δέχεται ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζορτζ Μπους ο νεότερος, καθώς στις «ενδιάμεσες εκλογές» το ρεπουμπλικανικό κόμμα του οποίου ηγείται, χάνει την πλειοψηφία

τόσο στο κογκρέσο όσο και στη γερουσία που πια ελέγχονται από τους δημοκρατικούς.

2010: Με αποχή που ξεπερνά το 40%, διεξάγονται οι πρώτες εκλογές για την ανάδειξη 13 περιφερειαρχών (και νέων δημάρχων). Υποψήφιοι του ΠΑΣΟΚ εκλέγονται στην Κρήτη και στο Νότιο Αιγαίο, ενώ για τις υπόλοιπες έντεκα περιφέρειες οι εκλογές θα επαναληφθούν σε δεύτερο γύρο.

2012: Μετά από μια άγρια συνεδρίαση της Βουλής, ψηφίζεται (με 153 ψήφους υπέρ, έναντι 128 κατά και 18 «παρών») το δεύτερο μνημόνιο με την τρόικα, το οποίο προβλέπει εξουθενωτικά μέτρα και περικοπές αποδοχών για εργαζόμενους και συνταξιούχους. Από τη ΝΔ διαγράφεται ο βουλευτής Γ. Κασαπίδης που ψήφισε εκτός γραμμής και για τον ίδιο λόγο διαγράφηκαν από το ΠΑΣΟΚ οι Κ. Σκανδαλίδης, Άντζελα Γκερέκου, Μ. Κασσής, Γ. Κουτσούκος, Μ. Μπόλαρης και Θ. Παραστατίδης, ενώ, την επομένη, από το κόμμα αποχώρησε ο Μ. Ανδρουλάκης. Το ΠΑΣΟΚ έμεινε με 26 βουλευτές.

Η 7η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

7 Νοεμβρίου 1867

Η Μαρία Κιουρί

Κορίτσι με καταπληκτική μνήμη, η Μαρία Σκλοντόβσκα γεννήθηκε στην κατεχόμενη από τους Ρώσους Βαρσοβία, στις 7 Νοεμβρίου 1867. Στα 18, δούλευε παιδαγωγός. Αφιερώθηκε στη μελέτη της φυσικής, ενώ παράλληλα δίδασκε σε εκτός νόμου κρυφό σχολειό για εργαζόμενες Πολωνέζες. Στα 24 της, βρισκόταν στο Παρίσι, φοιτήτρια της Σορβόννης. Ζούσε σε μια σοφίτα με μόνη τροφή ψωμί, βούτυρο και τσάι. Στα 27, δίδασκε φυσικομαθηματικά και γνωρίστηκε με τον Πέτρο Κιουρί. Παντρεύτηκαν τον επόμενο χρόνο (1895). Η συνεργασία τους εξελίχθηκε σε εποποιία. Το 1898, ανακάλυψαν τα στοιχεία «πολώνιο» και «ράδιο». Στα 1903, μοιράστηκαν το βραβείο Νόμπελ. Διέθεσαν τα χρήματα για τη δημιουργία σύγχρονου εργαστηρίου. Ο Πέτρος δεν πρόλαβε να το χαρεί, καθώς τσαλαπατήθηκε από το άλογο μιας άμαξας (1906). Η Μαρία (Κιουρί πια) συνέχισε τα πειράματα. Έγινε καθηγήτρια στη Σορβόννη και, για τις έρευνές της σε θέματα ραδιενέργειας, τιμήθηκε με δεύτερο νόμπελ χημείας (1911). Την ίδια χρονιά, προτάθηκε για την έδρα φυσικής στη Γαλλική Ακαδημία. Θα ήταν η πρώτη γυναίκα που θα περνούσε τις πύλες της. Δεν ευτύχησε. Οι ακαδημαϊκοί θεώρησαν τολμηρό να εκλέξουν γυναίκα και προτίμησαν τον εξίσου διάσημο Αντώνιο Καίσαρα Μπεκερέλ. Η Μαρία πέθανε το 1934 και δεν ευτύχησε να δει την κόρη της, Ειρήνη, και τον Γάλλο γαμπρό της, Φρειδερίκο Ζολιό, να τιμούνται με το τρίτο στην οικογένεια βραβείο νόμπελ για τις έρευνές τους σε θέματα ραδιενέργειας (1935).

1913: Γεννιέται στην Αλγερία ο Γάλλος μυθιστοριογράφος και φιλόσοφος, Αλμπέρ Καμύ. Διάσημος για τα μυθιστορήματά του «Ο Ξένος» και «Η Πανούκλα», κέρδισε το Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1957. Πέθανε το 1960.

1926: Γεννιέται στο Σίδνεϊ της Αυστραλίας η υψίφωνος Ντέιμ Τζόαν Σάουθερλαντ.

1980: Πεθαίνει ο Αμερικανός ηθοποιός Στιβ Μακ Κουίν. Έπαιξε σε πληθώρα ταινιών μεταξύ των οποίων «Η μεγάλη απόδραση» και «Μπούλιτ». Είχε γεννηθεί στις 24 Μαρτίου 1930.

2010: Πεθαίνει η ηθοποιός του θεάτρου και του κινηματογράφου, Σμάρω Στεφανίδου. Είχε γεννηθεί στις 9 Απριλίου 1913.